

Risico's van financiële instrumenten

Aan alle vormen van beleggen zijn risico's verbonden. De aard en omvang van de risico's zijn onder andere afhankelijk van de beleggingscategorie. Voor alle financiële producten geldt uiteindelijk dat men de gehele inleg kan verliezen. Cliënt dient zich altijd te vergewissen van de specifieke risico's per financieel instrument. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste algemene risico's voor Cliënt beschreven.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeit geeft de verhandelbaarheid van een financieel instrument aan. De liquiditeit van een instrument wordt bepaald door het aantal vrij verhandelbare aandelen (de free float) en het volume van de transacties in het betreffende instrument. In gevallen waarbij het aantal vrij verhandelbare aandelen en/of het gemiddelde volume per dag gering is, kan de verkoop of aankoop van een positie in dit aandeel koersopdrijvende dan wel koersdrukkende gevolgen hebben.

Daarnaast kan er sprake zijn van een beperkte verhandelbaarheid van een financieel instrument. Zo worden er een groot aantal gestructureerde producten verhandeld via de veilinghandel. De veilinghandel is bedoeld voor minder liquide fondsen. Er komen twee noteringen per dag tot stand: een openingskoers en een slotkoers. Er vindt geen doorlopende handel plaats, omdat het aantal binnenkomende orders te klein is voor een evenwichtige prijsvorming. Door de verhandeling te beperken tot twee momenten op de dag vindt een concentratie van orders plaats, waarmee de kans op matching wordt vergroot en de kwaliteit van de prijsvorming verbetert. De ver- of aankoop van grote posities kan een groot effect hebben op de tot stand te komen koers.

Koersrisico aandelen

De waarde van de beleggingen fluctueert met de koerswijzigingen van de effecten waarin wordt belegd. Bij aandelen kan de waarde van de onderliggende beleggingen soms aanzienlijk fluctueren, afhankelijk van de activiteiten en resultaten van de afzonderlijke vennootschappen en van de algemene markt- en economische omstandigheden.

Faillissementsrisico bij aandelen

De koper van aandelen is geen schuldeiser, maar een kapitaalbrenger waardoor hij of zij mede-eigenaar van de kapitaalvennootschap wordt. Hiermee loopt Cliënt een koersrisico. In het uiterste geval kan het voorkomen dat de uitgevende vennootschap failliet gaat, hetgeen volledig verlies van de belegde sommen tot gevolg kan hebben.

Over het algemeen zijn financiële markten gereguleerde markten waarbij ondernemingen aan strenge kapitaaleisen moeten voldoen om een notering te krijgen of te behouden. Dit neemt niet weg dat het hier ook mis kan gaan. Koersdaling of een volledig verlies van de investering kan hiervan het gevolg zijn. Er zijn echter ook niet of minder gereguleerde markten waar maar zeer minimale eisen gelden. De risico's voor beleggers op de niet of minder gereguleerde markten zijn aanzienlijk. Voorbeelden van niet of minder gereguleerde markten zijn Alternext in Frankrijk en de OTC Bulletin Board in de Verenigde Staten.

Risico open-end beleggingsfondsen

In marktomstandigheden waarbij een beleggingsfonds dat handelt op basis van Net Asset Value (de waarde van het totaal vermogen gedeeld door het aantal uitstaande aandelen) geconfronteerd wordt met veel aanbod, kan het beleggingsfonds besluiten om dicht te gaan voor nieuwe in- en uittreeders. Concreet betekent dit dat aandeelhouders in dat beleggingsfonds geen mogelijkheid meer hebben om het beleggingsfonds in kwestie te verkopen. Deze periodes kunnen langdurig zijn met grote onzekerheid over het voortbestaan van het fonds op het moment dat de handel wordt hervat.

Debiteurenrisico

Het debiteurenrisico slaat op de kans dat een bedrijf of emittent zijn verplichtingen niet nakomt. Meestal heeft dat te maken met een slechte financiële positie of een nakend faillissement bij de debiteur in kwestie.

Koersrisico obligaties

De koers van een obligatie wordt in grote mate bepaald door het niveau van de rente op de kapitaalmarkt. Wanneer de rente op de financiële markten stijgt nadat Cliënt de obligatie heeft gekocht, dalen de koers en bijgevolg eveneens de waarde van de obligatie. Beleggers kunnen dan immers op de markt obligaties vinden met dezelfde looptijd en koers als die van Cliënt, maar met een hogere coupon. De belegging is dus minder interessant dan de andere obligatie geworden. Indien Cliënt ervoor opteert om de obligatie op dat moment te verkopen, realiseert Cliënt een negatieve return op de belegging als gevolg van het renterisico dat Cliënt liep. De koers van een obligatie wordt tevens beïnvloed door de spread op de kapitaalmarkt. De spread is het verschil tussen de rente die wordt betaald door de Staat en de rente die wordt betaald door andere debiteuren. In tijden van financiële spanningen op de kapitaalmarkt, kan de spread fors oplopen en daarmee de koers van niet-Staatsobligaties fors dalen. De koers en de spread van de individuele obligaties zijn tevens afhankelijk van het debiteuren- of kredietrisico van de uitgevende instelling en/of de individuele obligatie uitgegeven door die instelling.

Kredietrisico obligaties

De waarde van een obligatie wordt in de eerste plaats bepaald door de verwachting over de vraag of een uitgevende instelling (de debiteur) zijn rente- en aflossingsverplichtingen kan nakomen. Hoe groter de kredietwaardigheid van een uitgevende instelling, hoe lager het rentepercentage op de lening zal zijn. Deze kredietwaardigheid is in de markt uitgedrukt met een rating. Bekende ratingbureaus zijn: Standard & Poor's, Fitch en Moody's.

Investment grade:

Categorie van schuldpapier waarvan het debiteurenrisico relatief gering is, staat bekend als investment grade. Enkel schuldpapier met een rating van BBB- en hoger oplopend tot AAA (Standard & Poor's) wordt tot deze categorie gerekend. Omwille van het relatief beperkte risico ontvangen beleggers ook een kleinere vergoeding, bijvoorbeeld in de vorm van een lagere coupon, dan voor schuldpapier van emittenten met een hoger risicoprofiel.

Non investment grade:

Obligaties waarop ten opzichte van staatsleningen een hoge rente wordt vergoed, worden High Yield Bonds of ook wel Junkbonds genoemd. Bij dergelijke leningen is het debiteurenrisico voor de belegger relatief het grootst.

De rating van een obligatie geeft echter geen zekerheid, maar is meer een leidraad over de kredietwaardigheid van de debiteur. Onverwachte gebeurtenissen op de financiële markten of bijvoorbeeld fraude kunnen leiden tot een koersdaling of een volledig verlies van de investering.

Valutarisico

Bij het beleggen in niet-euro genoteerde financiële instrumenten dient rekening te worden gehouden met het valutarisico. Aangezien valutakoersen ten opzichte van elkaar fluctueren, bestaat er een valutakoersrisico als effecten in een vreemde valuta uitgedrukt zijn. Wanneer een valuta sterk in waarde daalt ten opzichte van de euro daalt de waarde van de beleggingen uitgedrukt in euro zonder dat de koers van het instrument hoeft te wijzigen.

De fundamentele elementen die valutakoersen van een land kunnen beïnvloeden zijn met name het inflatiepercentage van een land, het verschil in rentevoet in vergelijking met het buitenland, de beoordeling van de ontwikkeling van de conjunctuur, de politieke situatie en de veiligheid van de belegging. Bovendien kunnen gebeurtenissen op psychologisch gebied, zoals een politieke vertrouwenscrisis, de munt van een land verzwakken.

Marktrisico

Marktrisico kan gelden voor alle financiële instrumenten. Marktrisico is het risico dat bij extreme marktomstandigheden de handel in financiële instrumenten dusdanig wordt verstoord dat de koersuitslagen per transactie zeer fors kunnen zijn, de spreads toenemen, er geen bied- of laat spread meer wordt afgegeven of dat de handel zelfs wordt stilgelegd. Dit verschijnsel speelt zeker bij complexe producten, zoals opties, warrants, turbo's, sprinters, speeders en gestructureerde producten. Marktrisico speelt alleen gedurende korte periodes en heeft vrijwel geen invloed op het langetermijn rendement van de beleggingen. Zoals eerder vermeld, kan de handel in alle financiële instrumenten beïnvloed worden door het Marktrisico. HENS zal dit risico dan ook niet specifiek vermelden bij de diverse financiële instrumenten.

Overige risico's

We noemen hier nog het inflatierisico (het risico dat de koopkracht van de euro afneemt), het politieke risico (overheidsmaatregelen die de belegger benadelen) en het psychologische risico (tendensen, opinies of geruchten die belangrijke koersveranderingen tot gevolg kunnen hebben).